

Sygn. akt II Ca 338/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Lucyna Szafrąńska (spr.)
Protokolant	stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa D. G.

przeciwko małoletniej N. G. (1) reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową M. G.

o ustalenie nieważności umowy darowizny

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 25 stycznia 2018 roku, sygn. akt I C 361/13

oddala apelację.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Lucyna Szafrąńska

Sygnatura akt II Ca 338/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem wydanym w sprawie I C 361/13 dnia 25 stycznia 2018 roku Sąd Rejonowy w Radomsku ustalił, że umowa darowizny zawarta pomiędzy D. G. i M. G. z jednej strony a N. G. (1) z drugiej strony, sporządzona w dniu 9 maja 2005 roku przed notariuszem D. J. Repertorium (...)dotycząca nieruchomości położonej we wsi D., gmina R., oznaczoną w ewidencji gruntów numerami działek (...), o łącznej powierzchni 2,22 ha dla której w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Radomsku prowadzona jest księga (...)jest nieważna w zakresie podarowania przez D. G. na rzecz N. G. (1) udziału w wysokości jednej drugiej w prawie własności wskazanej nieruchomości i w pozostałej części powództwo oddalił. W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach

procesu Sąd Rejonowy nie obciążył pozwanej kosztami postępowania w sprawie i zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny i poczynił rozważania w sprawie :

W dniu 24 stycznia 1998 roku powód i M. G. zawarli związek małżeński. Po pewnym czasie rozpoczęli starania o dziecko, jednak bezskutecznie. W 2000 roku powód przeprowadził badania, które stwierdziły, że ma małą ilość plemników. Z tego powodu odbył kilka wizyt w gabinecie endokrynologii w Ł.. Rozpoczął przyjmowanie leków i brał zastrzyki, które podawała mu jego siostra. Leczenie trwało to około 2 lata.

W związku z tym, że powód nadużywał alkoholu, znęcał się fizycznie i psychicznie nad żoną, trwonił pieniądze w 2003 roku M. G. wniosła sprawę o rozwód, którą jednak ją wycofała.

W dniu (...) urodziła się córka N. G. (1). Do jej poczęcia doszło w styczniu 2004 roku. W dniu 24 stycznia 2004 roku małżonkowie obchodzili rocznicę ślubu i wtedy ze sobą współżyli. Z tych powodów powód był przekonany, że to jego dziecko.

Dnia 9 maja 2005 roku powód wraz z ówczesną żoną M. G. dokonali darowizny nieruchomości wraz z domem położonej we wsi D., gmina R. o obszarze 2,22 arów stanowiącej działki oznaczone numerami (...), na rzecz małoletniej córki N. G. (1). Decyzję tę małżonkowie podjęli wspólnie.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2006 roku Sąd Rejonowy w Radomsku w sprawie I C 47/06- uznał za bezskuteczną wskazaną wyżej umowę darowizny względem powoda R. K., uznając, że dokonanie darowizny przez D. G. na rzecz N. G. (1) nastąpiło z pokrzywdzeniem wierzyiciela R. K.. R. K. przysługiwała bowiem wierzytelność wobec powoda w wysokości około 3.000 zł, której powód nie chciał mu zapłacić.

W dniu 27 lipca 2011 roku M. G. ponownie wystąpiła z pozwem rozwodowym. Na mocy wyroku rozwodowego Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. Z dnia 24 października 2011 roku sygn. Akt I C 975/11 małżeństwo M. G. i D. G. zostało rozwiązane przez rozwód z winy D. G., w którym to wyroku zasądzone zostały na rzecz małoletniej N. G. (1) od D. G. alimenty w wysokości po 400 złotych miesięcznie. W oparciu o wyrok rozwodowy wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne w celu przymusowej realizacji obowiązku alimentacyjnego przez D. G.. W wyniku czynności egzekucyjnych został sprzedany udział D. G. w samochodzie marki F. (...) za kwotę 6.000 zł.

Postanowieniem z dnia 5 września 2013 roku Sąd pozbawił D. G. władzy rodzicielskiej nad małoletnią N. G. (1).

W lipcu 2012 roku przeprowadzone zostały badania DNA , które wykluczyły w 100% aby ojcem dziecka N. G. (1) był powód D. G.. W dacie dokonywania umowy darowizny powód nie wiedział, że nie jest biologicznym ojcem małoletniej N. G. (1).

W dniu 2 maja 2013 roku powód wysłał do pozwanej reprezentowanej przez M. G. oświadczenie, w którym uchylił się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu przy dokonywaniu umowy darowizny, wskazując, że przy składaniu oświadczenia woli nie wiedział, że nie jest ojcem biologicznym N. G. (1).

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 11 stycznia 2013 roku w sprawie II K 842/12 powód został skazany na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności za to, że w okresie od lutego 2012 roku do września 2012 roku uparczywie uchylał się od obowiązku alimentacyjnego wobec córki N. G. (1), tj. za popełnienie przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 20 sierpnia 2013 roku w sprawie II K 392/13 powód został

skazany na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat za to, że w okresie od 10 listopada 2012 roku do 15 kwietnia 2013 roku uporczywie uchylał się od obowiązku alimentacyjnego wobec córki N. G. (1), tj. za popełnienie przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. W sprawie tej wydana została opinia sądowo-psychiatryczna, w której ustalone zostało, że powód zgłaszał, iż N. G. (1) nie jest jego biologiczną córką, gdyż wykonywał badania DNA, które wykluczyły jego ojcostwo.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 28 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Radomsku III Wydział Rodzinny ustalił, że D. G. nie jest biologicznym ojcem małoletniej N. G. (1).

Sąd Rejonowy nie dał wiary zeznaniom świadków A. W. i E. N.- matki M. G. oraz przedstawiciela ustawowego małoletniej M. G. w zakresie faktu, jakoby powód od samego początku urodzenia N. wiedział, że nie jest jej ojcem biologicznym. W ocenie Sądu biorąc pod uwagę zasady doświadczenia życiowego oraz zasady logiki, trudno przyjąć, aby powód posiadał taką wiedzę, co więcej nie był zainteresowany kto jest ojcem tego dziecka. W przekonaniu Sądu, gdyby powód wiedział o tym fakcie wcześniej, nie przyjmowałby na siebie obowiązku alimentacyjnego, który został wymuszony orzeczeniem sądu, a co więcej konsekwencji karnych wynikających z niealimentacji. Doprowadziło to bowiem do tego, że powód zaczął odbywać karę pozbawienia wolności z tego powodu. Takie zachowanie powoda, w którym wiedziałby, że nie jest ojcem dziecka, a ponosi bardzo poważne konsekwencje karne z tym związane, nie tylko należałoby ocenić jako zupełnie nielogiczne, ale nawet szalone. Natomiast jako wiarygodne Sąd Rejonowy uznał zeznania powoda oraz świadków W. G. i J. G. dotyczące braku wiedzy powoda o tym, że nie wiedział o tym, że nie jest ojcem N. G. (1) do czasu wykonania testów DNA. Świadczy o tym fakt, że do czasu wykonania badań powód nie podnosił, że nie jest ojcem dziecka. Skoro jak twierdziła M. G. wiedział, że współżyła z innym mężczyzną, rzekomo wiedział kto nim jest, że nie jest ojcem N. G. (1) to przecież w sprawie rozwodowej powód mógł wnosić o orzeczenie rozwodu również z winy M. G.. Podobnie w sprawie egzekucyjnej mógł wykorzystać tę wiedzę w celu uniknięcia niekorzystnych dla siebie skutków finansowych.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy wskazał, że w przedmiotowej sprawie powód wnosząc o ustalenie nieważności umowy darowizny powołał się na wadę oświadczenia woli podczas dokonywania tej czynności prawnej, podnosząc, iż w dacie umowy darowizny pozostawał w błędzie co do ojcostwa wobec obdarowanej N. G. (1). Powód niewątpliwie nie jest ojcem biologicznym N. G. (1), ale koniecznym było ustalenie, czy wiedzę tę posiadał w dacie składania oświadczenia woli o dokonaniu darowizny, czy posiadał ją w późniejszym czasie.

Zgodnie z art. 84 § 1 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej- a więc takiej z jaką mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Można nadto powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny). Błąd jest to wada oświadczenia woli, polegająca na tym, że składający je działa pod wpływem niezgodnego z prawdą wyobrażenia o rzeczywistości lub jej elemencie albo pod wpływem braku takiego wyobrażenia. Kodeks cywilny, choć nie definiuje pojęcia błędu, określa przesłanki, od zaistnienia których zależy możliwość uchylenia się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Po pierwsze, musi wystąpić błąd co do treści czynności prawnej, po drugie, musi to być błąd istotny. Błąd co do treści czynności prawnej nie musi być błędem co do essentialia tej czynności, musi jednak dotyczyć elementu jej treści.

Cechą prawnie relewantnego błędu jest jego istotność. Błąd istotny to błąd uzasadniający przypuszczenie, że w jego braku nie doszłoby do złożenia oświadczenia woli o danej treści, czyli albo nie dokonano by czynności prawnej w ogóle, albo dokonana czynność miałaby inną treść, choćby

nieznacznie różniącą się od treści czynności prawnej dokonanej rzeczywiście. Przepis art. 84 § 2 KC każe formułować takie przypuszczenie na podstawie "rozsądnej oceny", co powszechnie rozumiane jest jako konieczność formułowania go w odniesieniu do abstrakcyjnego, racjonalnego uczestnika obrotu, a nie konkretnej osoby rzeczywiście działającej pod wpływem błędu. Tak rozumiany błąd istotny jest błędem istotnym obiektywnie (zamiast wielu zob. M. Królikowski, Błąd, s. 200 i n.). Jeżeli okoliczność, której dotyczy błąd, jest decydująca dla decyzji o dokonaniu czynności prawnej dla konkretnej osoby, która rzeczywiście dokonała jej pod wpływem błędu, błąd taki określany jest jako błąd istotny subiektywnie. Często przyjmuje się, że art. 84 § 2 KC wymaga, by błąd był istotny obiektywnie, subiektywna istotność nie jest zaś konieczną cechą błędu prawnie doniosłego (B. Lewaszkiwicz- Petrykowska, w: M. Pyziak-Szafnicka, P. Księżak (red.), Kodeks, 2014, s. 891; Z. Radwański, w: SPP, t. 2, 2008, s. 401 i n.). Prawidłowe jest stanowisko odmienne, zgodnie z którym prawnie relewantny błąd musi być jednocześnie istotny obiektywnie oraz subiektywnie (zob. M. Piekarski, w: Komentarz KC, t. 1, 1972, s. 214; M. Królikowski, Błąd, s. 204; M. Gutowski, w: M. Gutowski, Komentarz KC, 1.1, 2016, s. 596).

Zarówno o błędzie w chwili złożenia oświadczenia woli, jak i o wykryciu błędu wyznaczającym początek biegu terminu do uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli decyduje stan świadomości osoby powołującej się na błąd. W obu przypadkach rozstrzyga wyłącznie stan wiedzy tej osoby o istnieniu określonej okoliczności oddziałującej na treść czynności prawnej, a nie, jak w niektórych innych sytuacjach, także możliwość dowiedzenia się o miarodajnej okoliczności. W obu omawianych przypadkach wymagany stan wiedzy może być dowodzony w zasadzie jedynie za pomocą dowodów pośrednich, przez wnioskowanie na podstawie innych stwierdzonych faktów. Zasadniczą rolę odgrywają tu domniemania faktyczne (art. 231 KPC). Niemniej, mimo wspomnianego tu tylko pośredniego sposobu dowodzenia, w obu przypadkach konieczne jest ustalenie na podstawie zgromadzonych dowodów pośrednich, czy powołujący się na błąd, w pierwszym przypadku, miał niezgodną ze stanem rzeczywistym pozytywną wiedzę o danej okoliczności, wpływającej na treść czynności prawnej, a w drugim, czy uzyskał o tej okoliczności pozytywną wiedzę zgodną z rzeczywistym stanem. W żadnym z omawianych przypadków nie wystarcza stwierdzenie samej tylko możliwości lub niemożliwości uzyskania wiedzy o danej okoliczności w razie zachowania należytej staranności, ocenianej zgodnie z art. 355 § 2 k.c (uzasadnienie wyroku SN z dnia 09-02-2017 III CSK 60/16 Izba Cywilna).

Bezsprzecznym jest, iż na rzecz pozwanej N. G. (1) została dokonana przez powoda i M. G. darowizna nieruchomości położonej we wsi D..

W ocenie Sądu Rejonowego powód w dacie składania oświadczenia woli przenoszącego udział w tej nieruchomości na rzecz N. G. (1), czyli w 2005 roku nie wiedział, że nie jest jej ojcem. O tym, że nie jest ojcem dziecka dowiedział się po przeprowadzonych badaniach DNA dopiero w 2012 roku. Nie posiadał takiej wiedzy wcześniej, co potwierdzili jego rodzice, na nadto zebrany w sprawie cały materiał dowodowy. Świadczy o tym fakt, że do czasu wykonania badań na żadnym z etapów wielu postępowań, które toczyły się między D. G. a M. G. powód nie podnosił, że nie jest ojcem dziecka. Jeśli miałby taką wiedzę wcześniej to w sprawie rozwodowej powód mógł wnosić o orzeczenie rozwodu również z winy M. G.. Podobnie w sprawie egzekucyjnej mógł uniknąć niekorzystnych dla siebie skutków finansowych. Powód pozostawał zatem w błędzie. Był przekonany, że dokonuje darowizny na rzecz swojej córki- i bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest powód dokonania takiej darowizny. Pozwana nie udowodniła, aby przyczyną darowizny były kłopoty finansowe powoda związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Oprócz istnienia jednej wierzytelności wobec R. K. żadnych innych wierzytelności strona pozwana nie wykazała. Nadto powód stanowczo zeznał, że gdyby wiedział, że N. nie jest jego córką nie dokonałby przysporzenia majątkowego na jej rzecz. Błąd ten miał również charakter błędu istotnego. Okoliczność dotycząca

błędu miała bowiem wpływ na treść dokonanej czynności prawnej. Powszechnie wiadomym jest, że czynności o charakterze nieodpłatnym w postaci darowizny dokonywane są najczęściej pomiędzy najbliższymi członkami rodziny o najbliższym stopniu pokrewieństwa. Powód decydując się na dokonanie darowizny działał właśnie w takim przekonaniu, że darowizny dokonuje na rzecz swojej córki.

Zgodnie z art. 88 § 1 k.c. uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie. W myśl § 2 uprawnienie do uchylenia się wygasa: w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia, a w razie groźby - z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustał.

Zdaniem Sądu Rejonowego nie ulega żadnej wątpliwości, iż pismem z dnia 2 maja 2013 roku (doręczonym matce pozwanej w dniu 6 maja 2013 roku) powód uchylił się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Powód zachował zatem formę i termin powyższego obowiązku.

Wystąpienie błędu powoduje wadliwość czynności prawnej określaną mianem wzruszalności. Wadliwość ta oznacza, że dotknięta nią czynność prawna jest ważna (wywołuje właściwe dla niej skutki prawne), ale jej skutki ustają z mocą wsteczną (ex tunc), jeżeli uprawniony złoży oświadczenie woli, o którym mowa w komentowanym przepisie. W odróżnieniu od nieważności bezwzględnej, charakterystyczny dla omawianej tutaj sankcji brak skutków prawnych dotkniętej nią czynności nie następuje więc z mocy prawa, lecz w rezultacie pewnej aktywności uprawnionego. Uchylenie się od skutków oświadczenia woli wywołuje nie tylko skutki obligacyjne, ale i rozporządzające. Inaczej niż w przypadku odstąpienia od umowy czy odwołania darowizny, jeżeli skutkiem czynności prawnej dokonanej pod wpływem błędu (podstępu) lub groźby było przeniesienie prawa podmiotowego, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia będącego elementem tej czynności prawnej powoduje "automatyczny" (następujący z mocy prawa) powrót tego prawa do zbywcy.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania prawne Sąd Rejonowy w Radomsku uznał roszczenie powoda za zasadne, ale nie w całości, a w części dotyczącej udziału powoda w wysokości 1/2 prawa własności zabudowanej nieruchomości położonej we wsi D., gmina R. o obszarze 2,22 ha stanowiącej działki oznaczone numerami (...).

W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy powództwo jako niezasadne oddalił. O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o treść art. 100 i 102 k.p.c. Zgodnie z tym przepisami Sąd nie obciążył małoletniej pozwanej kosztami postępowania i wzajemnie zniósł między stronami koszty zastępstwa procesowe.

Apelację od punktu pierwszego wyroku złożyła pozwana N. G. (1) reprezentowana przez przedstawicielkę ustawową M. G. . Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła :

1/ naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w szczególności przepisów art. 84 k.c. i art. 88 k.c. przez przyjęcie, że powód pozostawał w błędzie dokonując darowizny na rzecz pozwanej i uchylił się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu w umowie z dnia 9 maja 2005 roku zawartej przed notariuszem D. J. Repertorium (...)zachowując formę i termin złożonego oświadczenia a w konsekwencji ustalenie, że umowa darowizny jest nieważna w zakresie podarowania przez D. G. na rzecz N. G. (1) udziału w wysokości jednej drugiej w prawie własności nieruchomości położonej we wsi D. o łącznej powierzchni 2,22 ha, oznaczonej w ewidencji gruntów numerami działek (...) dla której urządzona jest księga wieczysta (...) prowadzona przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Radomsku,

2/ sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez przyjęcie ustaleń jak w punkcie 1,

3/ niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności niewyjaśnienie w jakich okolicznościach doszło do zawarcia umowy darowizny i jaka była motywacja powoda do dokonania czynności,

4/ naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów przez dokonanie błędnej oceny dowodów w sposób całkowicie dowolny i błędne ustalenie faktów istotnych do rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności tego, że powód działał pod wpływem błędu.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji pozwana wniosła o uwzględnienie apelacji i zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie pierwszym poprzez oddalenie powództwa ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania .

W uzasadnieniu apelacji skarżąca stwierdza, że ustalenia, oceny i poglądy Sądu I instancji są całkowicie błędne i oparte zostały na dowolnej ocenie dowodów czym naruszono przepis art. 233 k.p.c. Powód chciał dokonania czynności prawnej tak samo jak chciała tego M. G., a pobudkę do takiego działania stanowiły długi powoda związane z prowadzeniem przez niego działalności gospodarczej i postępowania egzekucyjne jakie się wówczas toczyły i jakie jeszcze groziły powodowi. Powód i M. G. chcieli w ten sposób uchronić nieruchomość przed jej utratą. Apelująca wskazała również , że nie można kwestionować ustaleń Prokuratury Rejonowej w Radomsku wynikających z pisma z dnia 6 września 2012 r. a mianowicie faktu, że D. G. mógł ze względu na problemy z płodnością mieć podejrzenie co do swego ojcostwa ale go nigdy nie kwestionował i faktu, że traktuje N. G. (2) swoje dziecko, a wniosek o zaprzeczenie ojcostwa wynika z chęci odwetu na byłej żonie. Sąd I instancji kierując się jak twierdzi zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznał, że wiarygodne są zeznania powoda i powołanych przez niego świadków natomiast za niewiarygodne uznał zeznania M. G. i powołanych przez nią świadków. Ocena zeznań świadków nie może opierać się wyłącznie na tych kryteriach. Sąd nie uwzględnił, że świadkowie są w bliskim stopniu spokrewnieni ze stronami procesu, że są zainteresowani rozstrzygnięciem i zaangażowani w sprawę dlatego też winien ocenić treść złożonych zeznań w połączeniu z pozostałymi dowodami, wyjaśnić sprzeczności między zeznaniami czego niestety Sąd I instancji nie uczynił. Ponadto skarżąca podniosła , że Sąd Rejonowy w Radomsku przyjął, że powód zachował formę i termin na złożenie w dniu 2 maja 2013 roku oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych dokonanej darowizny licząc termin roczny od badań DNA dokonanych w 2012 roku. Ustalenie to jest jej zdaniem błędne. Powód miał dużo wcześniej subiektywną możliwość podniesienia zarzutu wady oświadczenia woli, co wynika między innymi z pisma Prokuratury Rejonowej w Radomsku z dnia 6 września 2012 r.. bowiem z, racji problemów z płodnością mógł mieć podejrzenie, że nie jest ojcem N. G. (1). W razie błędu termin roczny rozpoczyna bieg z powstaniem subiektywnej możliwości podniesienia zarzutu wady oświadczenia woli. W tej sprawie uprawnienie do złożenia takiego oświadczenia wygasło bowiem termin roczny nie został zachowany i takie też ustalenie winien przyjąć Sąd I instancji. Reasumując skarżąca wskazała , że w tej sprawie nie mamy do czynienia z błędem w jakiegokolwiek jego postaci. Błąd oznacza mylne wyobrażenie o istniejącym stanie rzeczy lub mylne wyobrażenie o treści złożonego oświadczenia. Powód nie miał mylnego wyobrażenia, chciał dokonania darowizny, zmusiła go tego sytuacja finansowa, długi i ochrona nieruchomości przed egzekucją. Wiedział, że dokonuje darowizny nieruchomości i sam zdecydował na jaką osobę dokona darowizny. W tych okolicznościach każdy rozsądny człowiek złożyłby oświadczenie woli tej samej treści, która obiektywnie rzecz ujmując była racjonalna. Nie darowuje się małoletniej osobie nieruchomości o znacznej wartości bez ważnej przyczyny. Z doświadczenia życiowego nie są to częste przypadki. Nie bez znaczenia jest też fakt, że

przedmiotowa nieruchomość była poprzednio własnością rodziców M. G., którzy darowali ją córce i D. G..

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Kierunek zaskarżenia zmierzał do wykazania, że ocena dowodów, które zostały w sprawie zgromadzone, odbyła się z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c., co doprowadziło do wadliwego rozstrzygnięcia. W przeświadczeniu skarżącej, gdyby Sąd Rejonowy właściwie ocenił dowody, to dokonując ich subsumcji do stanu prawnego sprawy doszedłby do innych wniosków (w ocenie pozwanej - że powództwo podlega oddaleniu w całości).

W pierwszej kolejności odnieść się należało do tej części zaskarżenia, która wskazywała na dokonanie oceny dowodów z przekroczeniem dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Zagadnienie to związane jest bowiem z poczynionymi przez Sąd Rejonowy ustaleniami faktycznymi, determinującymi materialnoprawną ocenę zasadności roszczenia powoda, dokonywaną po uprzedniej subsumcji odpowiednich przepisów prawa do stanu faktycznego stanowiącego przedmiotową podstawę rozstrzygnięcia.

Ta część argumentacji pozwanej, która wskazywała na zaistniałe uchybienia o charakterze formalnym - dokonania oceny dowodów z przekroczeniem dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. przywołała potrzebę przypomnienia ugruntowanych w judykaturze oraz literaturze przedmiotu zasad tej oceny. Sąd ocenia zatem wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Przepis art. 233 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu treści art. 328 § 2 k.p.c., nakłada na sąd orzekający obowiązek: wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału, uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, skonkretyzowania okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności, wskazania jednoznacznego kryterium oraz argumentacji pozwalającej - wyższej instancji i skarżącemu - na weryfikację dokonanej oceny w przedmiocie uznania dowodu za wiarygodny bądź też jego zdyskwalifikowanie, przytoczenia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia dowodów, na których sąd się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności.

Jak trafnie przyjmuje się przy tym w orzecznictwie sądowym, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906). Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (tak Sąd Najwyższy m.in. w orzeczeniach z dnia: 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, LEX nr 52753, 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99, LEX nr 52347, 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, LEX nr 53136).

Odnosząc przedstawione wyżej uwagi do realiów niniejszej sprawy wskazać trzeba, iż Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny i ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych uznać należy, że Sąd Rejonowy słusznie nie dał wiary zeznaniom przedstawicielki ustawowej pozwanej M. G. jak również A. W. i E. N. , w których twierdziły, że powód od samego początku wiedział, że nie jest ojcem biologicznym N. G. (1). Takie twierdzenie jest gołosłowne, sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego oraz przede wszystkim nielogiczne. Zdaniem również Sądu Okręgowego gdyby powód posiadał wiedzę, że nie jest ojcem małoletniej pozwanej z pewnością wykorzystałby ten fakt wcześniej np. w sprawie rozwodowej o orzeczenie rozwodu z winy również małżonki, nie dopuściłby do tak dla niego poważnych konsekwencji jak orzeczenie obowiązku alimentacyjnego, wszczęcie postępowania egzekucyjnego a przede wszystkim mógłby się uchylić od odpowiedzialności karnej za przestępstwo niealimentacji. Zaznaczyć należy, że w konsekwencji powód zaczął odbywać karę pozbawienia wolności. Wiadomość, że może nie być ojcem N. powziął po sprawie rozwodowej, co skłoniło go do przeprowadzenia badań DNA w lipcu 2012 roku. O tym, że wcześniej nie wiedział o powyższym wskazują również przeanalizowane liczne sprawy toczące się z udziałem D. i M. G. jak i przeciwko D. G. inicjowane przez M. G.. Na żadnym etapie z tych postępowań toczących się do 2012 roku powód nie podnosił, że nie jest ojcem biologicznym N. G. (1). Należy wskazać, że na niewiarygodność zeznań M. G. wpływ ma również porównanie i analiza jej twierdzeń i zeznań z innych spraw toczących się z jej udziałem. W sprawie o pozbawienie władzy rodzicielskiej D. G. (toczącej się w 2013 roku) twierdziła, że nie dba on o małoletnią, nie łoży na jej utrzymanie, znęca się nad nią oraz że nie ma pomiędzy nią a małoletnią żadnych więzi. Natomiast w zeznaniach w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa (toczącej się w 2014 roku) stwierdziła, że powód kocha córkę i ma bardzo dobry z nią kontakt. Wniosek sam się nasuwa, że M. G. w zależności od rodzaju sprawy i skutku jaki chce osiągnąć zmienia swoje zeznania. Faktem jest, że D. G. odbywa długoterminową karę pozbawienia wolności i nie ma kontaktu z małoletnią pozwaną.

W tych okolicznościach należy uznać, że powód w dacie dokonywania darowizny na rzecz córki N. G. (1) nie wiedział, że nie jest jej ojcem biologicznym.

Nie ma racji skarżąca twierdząc, że powód wiedząc że ma problemy z płodnością winien przypuszczać, że nie jest ojcem dziecka. W ocenie Sądu Okręgowego nieuzasadniony jest ten zarzut apelacji. Brak jest w aktach sprawy dowodu na okoliczność, że powód był bezpłodny. Sam D. G. przyznał, że miał problemy zdrowotne, wyniki badań były niepokojące lecz podjął leczenie co potwierdziła jego siostra. Nie zaprzeczyła temu również M. G..

W tych okolicznościach chybione są zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W świetle powyższego należy uznać, że Sąd Rejonowy dokonał właściwej oceny dowodów i oparł się na tych z nich, które potwierdzają fakt wadliwego wyrażenia woli przez powoda dokonującego czynności prawnej w postaci darowizny na rzecz małoletniej pozwanej.

Przy prawidłowo ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji nie naruszył przepisów prawa materialnego. Wskazać należy, że zgodnie z art. 84 k.c. błąd stanowiący wadę oświadczenia woli musi być subiektywnie istotny, tj. stanowić przyczynę sprawczą oświadczenia woli, i obiektywnie istotny, czyli tego rodzaju że żaden rozsądny człowiek, znający prawdziwy stan rzeczy, nie złożyłby oświadczenia woli tej treści. Dodać trzeba, że można rozróżnić błąd sensu stricto i pomyłkę, uznając, że błąd sensu stricto polega na tym, że oświadczenie woli odpowiada rzeczywistej woli składającego, tyle że powziętej na skutek fałszywego wyobrażenia o rzeczywistości, natomiast pomyłka polega na niezgodności pomiędzy wolą oświadczającego a treścią oświadczenia. Obie te sytuacje, przy zaistnieniu wszystkich przesłanek prawnej doniosłości błędu, stanowią podstawę uchylecia się od skutków oświadczenia woli, złożonego czy to pod wpływem błędu sensu stricto, czy dotkniętego pomyłką. W rozpoznawanej sprawie nie mamy do czynienia z błędem w pierwszej jego postaci. Z materiału dowodowego sprawy wynika, że powód dokonał czynności prawnej pod wpływem niezgodnego z rzeczywistością wyobrażenia, że darowizny dokonuje na rzecz swojej córki. Powód stanowczo stwierdził, iż gdyby wiedział że N. nie jest jego córką nie dokonał by przysporzenia majątkowego na jej rzecz. Nieruchomość będąca przedmiotem umowy darowizny

stanowiła jedyny majątek D. i M. G. . Otrzymali oni tę nieruchomości w drodze darowizny od rodziców M. G.. Zaznaczyć należy , że z materiału dowodowego wynika (czemu nie zaprzeczyła przedstawicielka ustawowa pozwanej), że powód i jego rodzice uiścili rodzicom M. G. połowę ceny.

Wbrew twierdzeniom pozwanej bez znaczenia są powody dokonania umowy darowizny. Rzeczywiście z materiału dowodowego wynika , iż powód miał problemy finansowe. Jednakże gdyby nie posiadał dzieci umowę darowizny mógł sporządzić na rzecz swych najbliższych – rodziców , rodzeństwa.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Okręgowy również doszedł do przekonania, że powód D. G. w chwili składania oświadczenia woli przenoszącego jego udział w nieruchomości na rzecz małoletniej N. nie wiedział , że nie jest jej ojcem. Dowiedział się o tym dopiero w lipcu 2012 roku. Działał zatem w błędzie, że dokonuje darowizny na rzecz swojej córki. Błąd ten jest istotny gdyż gdyby wiedział, że nie jest ojcem dziecka nie dokonał by przysporzenia majątkowego na jego rzecz i wyzbył się swego jedynego majątku. Nie doszło również do naruszenia art. 88§1 i 2 kc gdyż powód złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu w maju 2013 roku.

Z powyższych względów zarzuty apelacji okazały się nietrafne i Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.